

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

Методичні рекомендації
для самостійної підготовки студентів
до атестаційного екзамена
«Іноземна мова І і переклад» (іспанська мова)

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія
освітня програма	Переклад (іспанська та англійська мови)
спеціалізація	035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
вид дисципліни	обов'язкова
факультет	іноземних мов

Методичні рекомендації схвалено на засіданні
кафедри романо-германської філології
Протокол № 17 від «25» червня 2025 р.

Завідувачка кафедри романо-германської філології

Ірина ХОЛМОГОРЦЕВА

Методичні рекомендації погоджено
науково-методичною комісією факультету
іноземних мов
Протокол № 7 від «30» червня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

Анна КОТОВА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни Атестаційний екзамen «Іноземна мова І і переклад» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «Переклад (іспанська та англійська мови)» (денна форма навчання)» напряму 03 – гуманітарні науки, спеціальності 035 – Філологія, спеціалізації – 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська.

Метою навчальної дисципліни є комплексна перевірка рівня засвоєння студентами матеріалу фахових дисциплін та рівня сформованості фахових компетентностей у галузі іноземної мови та перекладу.

Основним **завданням** навчальної дисципліни є здійснення комплексної перевірки ступеня засвоєння студентами змісту фахових дисциплін та рівня сформованості у них професійних компетентностей у сфері іноземної мови та перекладу, що забезпечує інтегральне оцінювання їхньої готовності до фахової діяльності відповідно до вимог освітньої програми.

Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати задачі і проблеми в галузі філології (лінгвістики та перекладу) під час виконання професійної діяльності або навчання, що передбачає вдале обґрунтування власних висновків, а також застосування положень і методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов.

Загальні компетенції:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку романської філології, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність спілкуватися усно й письмово державною мовою.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

ЗК8. Здатність працювати індивідуально та в команді. Вміння організовувати роботу в команді, розуміння всіх етапів командної роботи.

ЗК9. Здатність спілкуватися іспанською мовою в професійній діяльності, опрацьовувати фахову літературу іспанською мовою.

ЗК11. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Оволодіння загальнонауковими знаннями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності:

ФК4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди іспанської та англійської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні

ФК6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати іспанську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування

(офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК8. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу іспаномовного тексту.

ФК9. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК10. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів українською, іспанською та англійською мовами.

ФК11. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та перекладознавчий аналіз іспаномовних текстів різних жанрів і стилів.

ФК12. Здатність до надання консультацій з дотримання норм іспанської, англійської та української літературної мови та культури мовлення.

ФК13. Здатність до організації ділової комунікації іспанською, англійською та українською мовами.

ФК14. Здатність до усного та письмового фахового перекладу з іспанської мови українською, з української мови іспанською.

Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями іспанською, англійською та українською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організовувати процес свого навчання та самоосвіти, постійно підвищувати фахову компетентність.

ПРН4. Демонструвати розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства.

ПРН5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН6. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію іспанської літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди іспанської й англійської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН10. Знати норми літературної іспанської та англійської мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів іспанською, англійською та українською мовами.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН13. Аналізувати й інтерпретувати твори світової літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПРН14. Використовувати іспанську та англійську мови в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та перекладознавчий аналіз іспаномовних текстів різних жанрів і стилів.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі романської філології та перекладу та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН20. Знати принципи, технології і прийоми перекладу усних і письмових текстів різних жанрів і стилів з іспанської мови українською та з української мови іспанською.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає у підготовці до та складанні атестаційного екзамену з іноземної мови-I та перекладу.

Атестаційний екзамен «Іноземна мова I і переклад» для студентів IV курсу (денна форма освіти) складається з таких видів робіт:

а) лексико-граматичний тест на множинний вибір за лексичним матеріалом аспекту «Аналітичне читання» VII-VIII семестрів та граматичними темами I-IV курсів;

б) фаховий письмовий переклад: з української мови на іспанську тексту ділового фаху за тематикою, передбаченою робочою програмою дисципліни «Практика перекладу I»; з іспанської мови на українську фахового наукового тексту за тематикою, передбаченою робочою програмою дисципліни «Практика перекладу I»;

в) тест на множинний вибір з теоретичних дисциплін (лексикології з порівняльним компонентом, стилістики з порівняльним компонентом та теоретичної граматики з порівняльним компонентом);

г) усне монологічне та діалогічне мовлення як відповідь на проблемні питання за матеріалом аспекту «Усна практика» V-VIII семестрів.

Критерії оцінювання атестаційного іспиту

Бали за кожен з перелічених вище (п. 2) видів роботи нараховуються в залежності від типу завдання:

а) **лексико-граматичний тест на множинний вибір** (20 питань з чотирма варіантами відповіді на кожне); час на виконання – 20 хвилин. За кожну правильну відповідь здобувачеві освіти нараховується один бал; максимальна кількість балів – **20**.

б) **фаховий переклад текстів** (письмово) з німецької на українську мову (соціально-політичної тематики) та з української на німецьку мову (економічної тематики). Час на виконання – 60 хвилин. Максимальна кількість балів за обидва види завдання – **30**. Критерії оцінювання фахового перекладу: Виокремлюються три типи помилок: 1,0 штрафного балу – помилки, що призводять до повного викривлення змісту речення (синтагми) або змінюють його на протилежний; вилучення речення або синтагми; 0,5 штрафного балу – помилки, що призводять до часткового викривлення змісту оригіналу, але зберігають когерентність речення; часткове вилучення інформації на рівні несуттєвих елементів змісту; термінологічні помилки; 0,1 штрафного балу – лексико-граматичні, стилістичні та орфографічні помилки, що не впливають на сприйняття речення. Оцінки: «5» – від 0 до 1,1 ш.б., «4» – від 1,2 до 3,1 ш.б.; «3» – від 3.2 до 5,1 ш.б. Для переведення у бали отриману оцінку необхідно помножити на 6.

в) **тест на множинний вибір з теоретичних дисциплін** (20 питань з чотирма варіантами відповіді на кожне); час на виконання – 20 хвилин. За кожну правильну відповідь здобувачеві освіти нараховується один бал; максимальна кількість балів – **20**.

г) **перевірка навичок спонтанного усного мовлення** здійснюється шляхом виконання двох типів завдань у межах тем усної практики: (1) безперервний монолог – 2 хвилини (не менш за 1,5 хв. у відповідь на основний стимул + 0,5 хв. у відповідь на додатковий стимул (якщо студент зазнає труднощів із формуванням та висловленням думки на основний стимул). Стимулом є питання особистого характеру, відповідь на яке передбачає висловлення власного ставлення, розповідь про власний досвід, плани на майбутнє, коментар чи зауваження щодо певного аспекту теми, що вивчається; (2) проблемне питання (2 хв.) – висловлення власної позиції, підтримка чи заперечення думок як реакція на питання екзаменатора. Питання має бути дискусійним, може бути як абстрактного, так і конкретного характеру.

Критерії оцінювання усних відповідей:

ЗМІСТ: студент надає розгорнуту відповідь на стимул; у разі відхилення від суті питання, що поставлено студентові, екзаменатор повертає студента до поставленого йому питання.

ВІЛЬНІСТЬ МОВЛЕННЯ: студент вільно та спонтанно висловлює власну думку та практично не зазнає з цим проблем. Порушення природного потоку мовлення припускається лише за умов обговорення концептуально складних питань.

ІНТЕРАКЦІЯ: студент здатний обрати доречну дискурсивну стратегію та функції для того, щоб висловити власну думку, дотримуючись суті, та одночасно чітко означити власне ставлення до думок інших.

ЛЕКСИЧНИЙ ТА СИНТАКСИЧНИЙ ДІАПАЗОН: студент обирає найбільш адекватні та різноманітні мовні засоби відповідного стилю для чіткого висловлення власної думки у широкому діапазоні загальних, академічних, професійних чи особистих тем та не зазнає з цим труднощів.

ГРАМОТНІСТЬ: студент дотримується правил граматики та правильно вживає лексику; помилки є поодинокими, не грубого характеру та загалом можуть виправлятися ним самим, якщо припускаються.

ФОНЕТИЧНА КОРЕКТНІСТЬ: правильне вимовляння всіх слів; студент вміє змінювати інтонацію та ставити вірний смисловий наголос у реченні для передачі тонких відтінків значення. Сума балів, набраних за усне монологічне та діалогічне мовлення як відповідь на два проблемні питання, помножується на три, таким чином максимальна кількість балів за усну відповідь становить **30**.

Бал	Зміст	Організація змісту	Лексика, грамика та фонетика	Темп мовлення	Взаємодія з аудиторією
5	Відповідає темі, надає повне висвітлення проблеми, сконцентрований на сутнісних рисах, а не деталях	Адекватна змісту, чітка та зрозуміла; відповідає часовим обмеженням	Широкий діапазон лексики та граматичних структур, відмінна фонетика, можливі окремі незначні помилки	150-160 слів на хвилину	Легка та природна, змістовна відповідь на запитання; добрий зоровий контакт
4	Відповідає темі, надає достатньо повне висвітлення проблеми, сконцентрований на сутнісних рисах, а не на деталях	Адекватна змісту, але не завжди чітка; відповідає часовим обмеженням	Достатній діапазон лексики та граматичних структур, добра фонетика; наявні лексичні, граматичні, фонетичні помилки, які не перешкоджають сприйняттю змісту	120-140 слів на хвилину	Окремі труднощі під час відповіді на запитання; недостатній зоровий контакт
3	У цілому відповідає темі, надає адекватне висвітлення проблеми, але	У цілому зрозуміла, але не чітка, не повністю відповідає часовим	Вузький діапазон лексики та граматичних структур, у цілому	90-110 слів на хвилину	Труднощі під час відповіді на запитання; недостатній

	сконцентрован е на деталях	обмеження м	адекватна фонетика, помилки іноді перешкоджають сприйняттю змісту		зоровий контакт
2	Не відповідає темі та /або надає фрагментарне висвітлення проблеми, сконцентрова ний на деталях	Важко зрозуміла; не відповідає часовим обмеження м	Обмежений діапазон лексики та граматичних структур, погана фонетика, помилки перешкоджають сприйняттю змісту	60-80 слів на хвилину	На запитання надається неадекват на відповідь; зоровий контакт відсутній
1	Відсутній	Відсутня	Численні помилки перешкоджають сприйняттю змісту	менш за 50 слів на хвилину	На запитання відповіді не надається

Після перевірки усіх видів завдань отримані здобувачем освіти бали підсумовуються й оцінка виставляється за наведеною нижче шкалою.

Схема нарахування балів

Вид роботи	Лексико-гра матичний тест	Фаховий переклад	Тест з теоретичних дисциплін	Усне мовлення	Разом
Максимальна к-ть балів	20	30	20	30	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
1 – 49	незадовільно

Рекомендоване методичне забезпечення

Рекомендована література з блоку «Лексикологія іспанської мови»

1. Верба Г. Г., Гетьман З. О. Підручник з перекладознавства. / Г. Г. Верба - Вінниця: Нова Книга, 2013 - 304 с.
2. Лексикологія іспанської мови / Автор-упорядник І. О. Оржицький. Х.: Видавництво НУА, 2010. 35 р.

Рекомендована література з блоку «Теоретична граматика іспанської мови»

1. Bosque, Ignacio & Demonte, Violeta. Gramática descriptiva de la lengua española. Espasa Calpe, 2016.
2. Gutiérrez-Rexach, Javier. The Blackwell Companion to Syntax. John Wiley & Sons, 2017.
3. Загнітко, Анатолій Панасович. Теоретична граматика сучасної української мови: Морфологія. Синтаксис. Нова Книга, 2017.

Допоміжна література

1. Висенте-Ривас А. С. Fonética española. К.: Вища школа, 1976. 71 с. (ісп. мовою).
2. Вихованець І. Р. Граматика української мови. К.: Рад. школа, 1982. 209 с.
3. Граматика української мови: Морфологія: Підручник для студентів філологіч. фак. вузів / Безпояско О. К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. К.: Либідь, 1993. 335 с.
4. Корбозерова Н. М., Серебрянська А. О. Порівняльна типологія іспанської та української мов. К.: Вища школа, 1993. 176 с. (ісп. мовою).
5. Луке Дуран Х. де Д., Курченко О. *Ser* та *estar*: останній ключ до іспанської без помилок. К.: «Корнійчук», 2000. 205 с.
6. Серебрянська, А. О. Теоретична граматика іспанської мови. К.: Вид. центр КДЛУ, 2001. 94 с.
7. Lázaro Carreter F. Lengua española: Historia, teoría y práctica. (En 2 vol). Salamanca: Anaya, 1975. V. 1. 213 p.; V. 2. 198 p.
8. Nueva gramática de la lengua española. Manual. Madrid: Espasa, 2010. XLVIII, 993 p.
9. Paredes García F. et al. Las 100 dudas más frecuentes del español. Madrid: Instituto Cervantes, Espasa, 2019. 194 p.

Рекомендована література до теми «Стилістика іспанської мови»

1. Караванський С. Пошук українського слова, або боротьба за національне “Я”. – К.: Академія, 2019.
2. Коваль А. П. Культура ділового мовлення. – К.: Вища школа, 2022.
3. Ткаченко Л. Л. Стилістика іспанської мови. – Херсон: ХДУ, 2013. 231 с.
4. La España del cambio: Selección de textos periodísticos sobre la España actual. – Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2022.
5. Оржицький І. О. Aproximaciones a la estilística funcional comparada de los idiomas español y ucraniano. – Х.: Видавництво НУА, 2014. – 32 p.

Допоміжна література

1. Курило О. Уваги до сучасної української літературної мови. – К.: Основи, 2020.
2. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилістика української мови. – К.: Вища школа, 2015.

Рекомендована література до блоку «Фаховий переклад»

1. Володіна Т. С., Рудківський О. П., Загальна теорія перекладу. Навчально-методичний посібник.- Київ: Вид. центр КНЛУ, 2017
2. Телегіна Н. І., Практикум з перекладу: навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2019. – 75 с.
3. Вступ до перекладознавства : конспект лекцій для студентів освітньокваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов / О. В. Ребрій. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 116 с.
4. Верба Г. Г. Curso de interpretación del español al ucraniano / Г. Г. Верба, З. О. Гетьман, Ф. Х. Лопес Тапіа. Вінниця : Нова книга, 2007. 472 с.
5. Верба Г. Г., Гетьман З. О. Усний переклад з іспанської мови українською. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський Університет», 2003
6. Калустова О. М., Шиянова І. М., Танич К.А., Квасюк Н.Ю., Коломієць М.О. Курс письмового перекладу. Іспанська мова. К.: Видавничий центр «Київський університет», 2000

7. Shevkun E. Español. Economía y finanzas / E. Shevkun, O. Obruchnikova. Київ : ВВП «Компас», 2000. 192 с. Ісп., укр.

Рекомендована література до блоків «Лексико-граматичний тест» та «Усна відповідь»

1. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Підручник з перекладознавства. / Г.Г. Верба - Вінниця: Нова Книга, 2013 - 304 с.
2. Верба Г.Г., Лопес Тапія Ф.Х. Curso superior de español. Підручник іспанської мови для старших курсів перекладацьких та філологічних відділень університетів. – Вінниця: Нова книга, 2017. – 368 с.
3. Криворчук І.О. Мазайка: іспанська мова в історичному та культурному контексті країни./ І.О. Криворчук. - Вінниця: Нова Книга, 2012 - 240 с.

Допоміжна література

1. Альфредо Гонсалес Ермосо. Competencia gramatical en uso. Libro del alumno. Nivel B1 / Альфредо Гонсалес Ермосо. Edelsa Grupo Didascalia, 2016 - 195 с.
2. Залєснова О.В., Бокова П.М. Знання за плечами не носити./ О.В. Залєснова, Вінниця: Нова Книга, 2019 - 392 с.